Kilencventől kétszázig

Házhelyek, tanyaföldek, kiskertek

A szatymazi tanácsnál évek óta *nyitott ajtóval várják a telekért, építési engedélyért kopogtatókat.* 1967-től a Déltervvel együttműködve folyamatosan alakítják az úgynevezett *községrendezési terveket,* amelynek *alapkoncepciója 25-30 évre „vezérvonalzó" a lakásfejlesztésekhez.* A vonalzó mentén húzandó tervrajzokat az igények, a lehetőségek függvényében ötévenként áttekintik. A legutóbbi felülvizsgálat — mint arról *Lengyel Istvánné dr.*, a tanács vb titkára tájékoztatott — azt bizonyította, hogy az eredetileg tervezettekhez képest *nagyobb ütemben kell fejleszteni a lakástelek-ellátást.* A 720, már meglevő mellé még 600 lakás kívánkozik, ami 120 hektárnyi belterületi növekedést jelent.

Hol, merre, mikor? Ez izgatja leginkább az építeni szándékozókat. *Akinek sürgős, az idén a község északnyugati részét célozhatja meg, ott alakítanak ki 90 telket.* A villanyt már vezetik oda, a vízvezetéket márciusban csinálják, s így közművesítve értékesíti a tanács a portákat, amiket már elő lehet jegyeztetni (előzetesen kalkulált 120 forint/négyzetméter, vagy annál kicsivel magasabb áron). *— A déli részen, Szeged felé, a jövő év első felére kétszínek elő 68 telket eladásra.*

A forráskúti kövesút, illetve a vasút közötti részen, *a falutól északnyugatra pedig a tanyás térséget akarják fejleszteni.* Ott 1500 négyzetméter feletti nagyobb földrészeket adnának el, amiket a Móra Tsz-től vettek át. *A gazdálkodni szándékozóknak kialakított 40 „tanyaföldön" is van villany,* az építendő ház, a gazdaság tehát „összkomfortosítható". Annál is inkább, mert a *gáz bevezetésére is lesz lehetőség.*

A jánosszállási, máris sűrű, szinte utcasoros beépítési *külterületen* az állattenyésztő, kistermelésre vállalkozó gazdák körülményeinek javítása mellett a tervek azt tartalmazzák, hogy *még az idén tavasszal mintegy 200 kiskertet fognak kiosztani.* (Természetesen szegediek is igényelhetnek.) A Móra Tsz-től megvásárolt földekre a tanács most készítteti az elektromos hálózatot, de *már lehet igényt bejelenteni* a kertekre.

A magánlakás-építés, a gazdálkodási szféra alakítása mellett *a szatymazi rendezési tervek természetszerűen tartalmazzák a közintézmények és a környezetvédelem fejlesztését is.* A művelődési ház, az iskola, az egészségház, a szolgáltatóház, az új boltok környéke — ahogyan azt fenti képünk is tanúsítja — eleve úgy terveztetett, hogy kellő terület maradt még a további fejlesztésekre, építkezésekre, parkosításokra. *Gondot a szennyvízelvezetés okoz.* A víz-, a gáz-, a telefonhálózat kiépítésének nem kis erőfeszítésű, de sikeres munkáit sürgősen követnie kell a csatornahálózat megteremtésének. Az udvari derítőktől ugyanis egyre jobban szennyeződik a talaj, a talajvíz. A községi tanács a sándorfalviakkal összefogva próbálja oldani a problémát, tanulmánytervet készíttetnek egy közös derítő megépítésére. Persze azért, hogy oda majd eljusson a szennyvíz, a lakosságnak is minden bizonnyal meg kell majd fogni az ásó, a lapát nyelét a csatornázáskor. *A társadalmi munkára emellett a környezetvédelem minden területén számítanak továbbra is.* Mindenekelőtt abban, hogy ki-ki rendben tartja a saját portáját és a háza előtti útszakaszt. — Hiszen egy település rendezési tervébe s rendezett képébe nemcsak az tartozik, hogy divatos, „módis" házakat építünk utcasorokba...

Szabó Magdolna

Cső...

Már klasszikusnak számít a vicc: Alagútban vagyunk ugyan, de fényt látunk közeledni, hogy aztán hamarost kiderüljön, az nem az alagút vége, hanem a szembe jövő vonat. Hogy miért is elevenítem föl? Alighanem azért, mert a Magyar Hírlap minapi címoldalán beharangozni láttam: az idén 2,5 milliárd dollár hitel fölvételével számol a Magyar Nemzeti Bank. Nagyjából ennyi kell ugyanis ahhoz, hogy megőrizzük fizetőképességünket, netán pedig még bizonyos lépéseket is tegyünk a gazdaság oly áhított, s szavakban oly rég megkezdett átalakítása irányában.

Gondjaim nem is itt kezdődnek. Inkább ott, amikor egyre-másra hallom, olvasom: a Világbank — fizetőképesnek tartván az országot — meglehetősen határozottan zárkózik el egyelőre egy minőségileg más, mondjuk, az adósságok egy részének valamilyen konvertálását is magába foglaló, „lágyabb" válságmenedzselési program gondolatától, ha Magyarországról van szó. Ráadásul az oly igen remélt, s a fejlett országok sok-sok ígérete által megerősített, számunkra biztosított segítség is újabb és újabb hitelek formájában jelentkezik. Ezek esetében az egyetlen, viszonylag megnyugtató és lényeges különbség az átlagos pénzpiaci hitelkonstrukciókkal szemben az, hogy a hitelt nyújtó szervezetek ellenőrzik e kölcsönök fölhasználását. Vagyis, bizonyos garanciák vannak arra, hogy a kölcsönkapott tőke jórészt tán megtérül.

Ami viszont — legalábbis számomra — mindenképpen aggodalomra ad okot, az, hogy egyes adatok szerint immár a 22 milliárd dollárt közelítgeti adósságállományunk, aminek csak az éves kamatterhe — becslések szerint — meghaladja a 2 milliárd dollárt. (És ez csak a kamatteher, amiben a törlesztőrészletek nem szerepelnek.) Ezzel szemben pedig tavaly, kín-keservesen, alig több mint félmilliárd dollár aktívumot sikerült összegereblyéznünk kereskedelmi mérlegünkben. Ennél jobb eredményre az idén sem igen számíthatunk.

Hogy mihez hasonlít mindez? Igen, arra a notórius kölcsönkérőre, aki az egyik lyukat egy másik, s mind nagyobb kölcsönnel tömi be, mert újabb hitelekből finanszírozza a kamatokat is. Érthető hát, hogy az MNB 1990-re 2,5 milliárd dollár hitel fölvételével számol, mert ennyi kell ahhoz, hogy a fizetésképtelenség bejelentése nélkül túlélhessük az idei esztendőt.

Mindez rendjén is lenne, de ilyenkor hőköl meg az átlagpolgár. Mert mindez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy év végére hitelállományunk legalább 2 milliárd dollárral lesz magasabb, aminek köszönhetően ismét csak nőnek kamatterheink, s aminek eredményeként 1991-ben ismét több hitel fölvételére szorul Magyarország, ha fizetőképességét meg akarja tartani. A kérdés csak az, hogy: 1. hitelképességünk lesz-e még jövőre; 2. az adósságcsapdában vergődő országra mikor csapódik rá valóban a csapda födele?

Nem tudom, mint ahogyan valószínűleg senki nemigen tudja. Az adósságválság spiráljába kerültünk, amiből kitörni szinte képtelenségnek látszik. Egy választásunk van: előremenekülni. Azaz, olyan minőségi-strukturális-tulajdoni változásokat végigvinni a hazai gazdaságban, amelyek révén elégséges külső tőke áramolhat be úgy az országba, hogy legalább egy tekintélyes hányadát leírhassuk, kifizethessük e hihetetlen adósságállománynak. Hogy a maradékot kezelhetővé tegyük a közben valamelyest megélénkülő, a világpiacba jobban integrálódó gazdasági modell révén.

Föltehetően ennek is meglehetősen nagy ára lesz. De ezen lehetőségek is már csak rövid ideig léteznek — valószínűleg. Aztán elfut mellettünk az idő, s marad a csőd, a maga totális, rideg valójában.

Nem is annyira alagút ez immár. Inkább cső, amelybe belehúztuk magunkat. De még — talán — szabad valamelyik kijárat. Hogy Hankiss Elemérrel együtt reménykedjünk, aki, miután körülírja, hogyan és miért van kényszerpályán ez az ország, még mindig bizakodik: talán még jöhet egy váltóállítás.

Az utolsó pillanat előtt...

Szávay István

Becsukta az ajtót — leszakadt a fürdőszoba!

Az Országgyűlés sokallta — A Reök-palota kimaradt — Ha sovány a pénztárca...

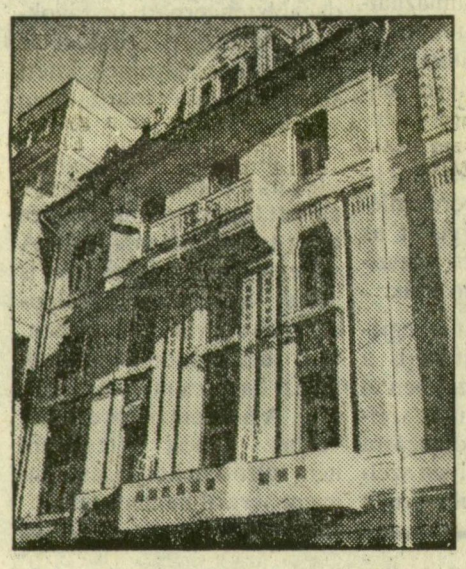

Somogyi Károlyné felvétele

Egy szép homlokzat a Bajcsy-Zsilinszky utcából

A címben jelzett esemény a *Bajcsy-Zsilinszky u. 28.* sz. házban történt, több mint tíz évvel ezelőtt. Az egyik, — nyomda fölötti — lakásban *egy hölgy kilépett a fürdőszobából, becsukta maga mögött az ajtót, mire a fürdőszoba mindenestül leszakadt.* Elképzelni is rossz, mi történik, ha az eset előtt két héttel nem dúcolják alá a nyomda helyiségeit.

Ezután jónak látták a lakásokat is „erősíteni", azaz dúcgerendákkal támogatták meg a veszélyessé vált födéméket. Három éve kezdték a fölújítást, és az „U" betűt formázó ház egyik fele készült el mostanáig, a lakók megkezdhették a visszaköltözést. Igaz, nem egészen ugyanazokba a lakásokba, mert közben — hasonlóan a Kálvin téri református palotához, amely hasonló készenléti állapotban van — itt-ott átszabták az alapterületeket.

A salakbetonfödém megerősítése az *IKV* saját kivitelezése, a feladatokat új technológiák alkalmazásával oldották meg. *A teljes munka értéke 130 millió forint körül lesz.* Szeptemberre tervezik a fölújítás befejezését ott és a Kálvin téren.

Tavaly készült el a Hajnóczy utca 6—8. fölújítása, a 4. számú házon most dolgoznak.

Az ingatlankezelő vállalatok számára korábban tervezett, közel tízmilliárd forintot decemberben *faragta le a Parlament 3,7 milliárdra. A szegedi IKV-ra jutó rész így 300 millióról 95 millió forintra csökkent.* Ez viszont még akkor is kevés a tervezett fölújításokra, ha hozzáadjuk a lakbéremelésekből származó bevételt.

A tanács megígérte, hogy visszatéríti az IKV-nak azt az 53 millió forintot, amit a pártház fölújítására költöttek. A szimbolikus értelemben is nagy port kavaró építkezés költségeiből jó néhány házat rendbe lehetne hozni.

Abból a jegyzékből, amely az idei lakóház-javítási terv szerint fölújítható épületek címeit tartalmazza, a Reök-palota kimaradt. És nincs egyedül, hiszen például a leromlott födémszerkezetű, aládúcolt Kiss Ernő utca 3-as szám, vagy a Széchenyi téri „tejivóház" is társai között van. *De különösen fájó, hogy Szeged egyik legszebb épülete pusztul napról napra, megállíthatatlanul.*

„Pénzügyi lehetőség esetén külön elbírálással megrendelhető" (mármint a fölújítás) — ez áll a bizonytalan sorsú épületek címei fölött. A Reök-palota igazán megérdemli a külön elbírálást, és nagyon reméljük, hogy a szép szecessziós épület nem szenved már sokáig az enyészettől.

Ha sovány a pénztárca, akkor halmozódnak a lemaradások, ez pedig a későbbi épületkezelők (tulajdonosok) helyzetét nehezíti. *Az állami támogatás évek óta csökken, így kevesebb a fölújítás.*

Ha Nyugatra tekintünk, az osztrák példa azt mutatja, hogy ott nem akarnak haszonhoz jutni a lakbérekből, *ahhoz viszont ragaszkodnak, hogy minden költségük megtérüljön.* Nálunk jelentősen nőttek ugyan a lakbérek, viszont *a mostaninak (tehát az újnak!) az ötszörösére lenne szükség ahhoz, hogy az üzemeltetésen és a karbantartáson kívül a felújításokra és újjáépítésekre is fussa!*

Repedt födém, dúcgerendák, lakatlan házak, hulló vakolat. És mindehhez: kevés pénz. Ilyen év elé néz az IKV.

Nyilas Péter

Az aktatáskától a Váci utcáig

Park vagy aranybánya?

Képviseletet nyit Szegeden a közeljövőben az Észak-magyarországi Innovációs Centrum (Park). Az elmúlt hét végén a teljes vezérkar városunkba látogatott, felváltva várgyaltak a menedzserekkel, s egy sor szegedi céget is megkerestek. Semmi protokoll, messziről jöttek, s nekik időből van a legkevesebb.

Innovációs park. Az alapkutatás eredményeit a gyakorlat számára hasznosíthatóvá tenni — körülbelül így hangzik a feladat-meghatározás. „Cintányérok között a levegő" — mondják. Néhány éve a biológiai tudományokra alapozva, nálunk alakult az országban elsőként ilyen park, meglehetősen nagy csinnadrattával. Mára ez olyannyira elhallkult, hogy az alapító tízegynéhány vállalat, intézmény, szervezet közül talán az egyik legjelentősebb, a Biotechnika Rt. is bizonytalan a park létét illetően. Hozzátéve természetesen azt, hogy amennyiben van még ilyen, akkor ők annak tagjai.

Az innovációs park klaszszikus példája a Szilíciumvölgy, illetve a nyugat-európai egyetemek — Cambridge stb. — mellett kialakult központok. Itthon? A szegediek kitalálták, a debreceniek megcsinálták. Ott ugyanis valami egészen biztató dolog kezdődött — mondják sajnálkozva, s kicsit talán irigykedve a szegediek.

A miskolciak nevében a park szó zárójelben szerepel, szerintük ebben az országban még várni kell az első igazi innovációs parkra, sőt a világon létezők is könnyen megszámolhatók. A cég klasszikus részvénytársaságként alakult '87 októberében, 50 részvényessel, másfélszáz millió forint alaptőkével. Ebben az összegben egyetlen forintnyi apport sem volt, kizárólag azonnal mozgósítható készpénz.

Szűk 3 hónap alatt 40 milliós árbevételt, 7 milliós nyereséget produkáltak. Ez idő alatt „átlagos statisztikai létszámuk'' mindössze 3,5 volt. (Mondja valaki erre az országra azt, hogy nem aranybánya!...) Bevallottan agresszív üzletpolitika jellemezte a következő évet is, félmilliárdos árbevételhez 50 milliós eredmény társult. Tizenegy százalék osztalékot fizettek, megalakulásuk után szűk másfél évvel. '89-ben mégdupláztak az 1 évvel korábbi árbevételt, 13-14 százalékos osztalékot terveznek. Részvényárfolyamuk tőzsdei jegyzése minden bizonnyal névérték feletti lenne.

A Nehézipari Műszaki Egyetem kebeléből indulva a műszaki fejlesztések menedzselésével kezdtek, s ma már mindent csinálnak, aminek gazdasági haszna kézzelfogható. Ha kell, „jégszekrényt adnak el az eszkimóknak". Cégeket alapítanak, innovációs termékeket gyártanak, kereskednek nagyban, kicsiben, itthon és a határokon túl. A külkereskedelem '89-ben jelent meg önálló üzletágként, mára 24 országgal állnak közvetlen kapcsolatban. Banki tevékenységükön belül elsősorban az értékpapír-forgalmazásra és a megbízásos befektetésekre koncentrálnak.

A 120 tagú cégnek öt vidéki és egy budapesti kirendeltsége van. (Az utóbbi alapítói hónapokig aktatáskájukban hordták az „irodát", ma a Váci utcában fogadják az ügyfeleket.) Szegedre a korábbi konkrét üzletek kapcsán kerültek, s most, hétvégén pedig szakembereket kerestek. Tulajdonképpen olyanokat, akik talán nincsenek is. Műszaki, gazdasági, jogi és nyelvismeret, legyen fiatal, agilis, menedzserhajlamú, gyakorlott stb. Ha valaki ezt mind tudja, annak legalább 30 éves koráig tanulnia kell. És hol van akkor még a gyakorlat? Ezzel ők is tisztában vannak, de valahogy mégis mindent egyszerre akarnak. Lehet, hogy ez a titkuk?

(kovács)